

1.5 VERIŽNI RAČUN I PRIMJENE.

1.5.2. ARBITRAŽA DEVIZA

1.5.2.1. DEVIZNI TEČAJ

- **Deviza** – svako potraživanje u stranoj valuti
- **Devizni tečaj** – cijena devize koja definira koliko jedinica jedne valute trebamo platiti želimo li kupiti jednu jedinicu druge valute
- Dva načina iskazivanja deviznoga tečaja:
- **izravno notiranje (kotiranje)** – iskazuje koliko jedinica domaće valute je potrebno dati da se dobije jedna jedinica strane valute (slučaj hrvatske kune);
- **neizravno ili posredno notiranje (kotiranje)** – iskazuje koliko jedinica strane valute možemo dobiti za jednu jedinicu domaće valute (slučaj britanske funte);
- **Napomena:** Jedino Velika Britanija na svojem tržištu notira posredno.

1.5.2.2. PRIMJER 1.

- Deviza Beča notira u Londonu 1,25789557, a u Stockholmu 9,98834878.
- Odredite paritetni tečaj devize Londona u Stockholmu.

1.5.2.3. PRIMJER 2.

- U Zagrebu se za 1.000,00 € može dobiti 7.261,76825 kn, dok se za 10.000,00 USD može dobiti 7.935,24837 €.
- Odredite koliko se kn može dobiti za 100 USD.

1.5.2.4. ARBITRAŽA DEVIZA – formulacija problema

- **Problem:** Što učiniti ako je devizni tečaj neke valute u jednoj banci niži u odnosu na tečaj iste valute u drugoj banci?
- **Odgovor:** Provesti *arbitražu* – tj. kupiti i prodati istu imovinu na različitim tržištima u cilju zarade na razlici kupovne i prodajne cijene
- Takva aktivnost dovodi do promjene potražnje na jednom i ponude na drugom tržištu, pa se time uspostavlja ravnoteža cijena na oba tržišta

1.5.2.5. ARBITRAŽA DEVIZA ZA IZRAVNAVANJE

- Postoje dva osnovna tipa arbitraže:
- *arbitraža deviza za izravnavanje*
- *arbitraža deviza na diferenciju*
- Arbitraža za izravnavanje koristi se za najpovoljnije podmirenje duga ili naplatu potraživanja, a može biti:
 - a) izravna – istražiti kako najpovoljnije platiti dug ili naplatiti potraživanje na dužnikovom i vjerovnikovom tržištu;
 - b) neizravna – koristi se ako je poznata deviza transakcije, pa se istražuje na kojem je tržištu najpovoljnije platiti dug ili naplatiti potraživanje

1.5.2.6. PRIMJER 3.

- Tvrtka “*Lopužić*” za uvezenu robu iz Velike Britanije treba platiti dobavljaču 20.000,00 GBP. Tvrtka ima otvoren račun u “*Drp-banci*” čiji su tečajevi:
- $\text{kn}/\text{€} = 7,26176825$, $\text{kn}/\text{USD} = 5,76239347$, $\text{kn}/\text{GBP} = 9,13454613$.
- Istodobno, tvrtka u londonskoj banci “*Steal-bank*” može kupiti devize po tečajevima:
- $\text{€}/\text{GBP} = 1,26001267$, $\text{USD}/\text{GBP} = 1,58327228$, $\text{kn}/\text{GBP} = 9,15278119$.
- Koristeći izravnu arbitražu za izravnavanje odredite kako će dužnik najpovoljnije podmiriti svoj dug.

1.5.2.7. ARBITRAŽA DEVIZA NA DIFERENCIJU

- U ovom se slučaju razmatra kako ostvariti najveću zaradu.
- I ova arbitraža može biti:
- a) izravna – istražiti na kojemu je od dvaju tržišta najbolje kupiti, a na kojemu potom najbolje prodati istu devizu;
- b) neizravna – poznata je deviza kojom se trguje pa se traži njezino najpovoljnije tržište.

1.5.2.8. PRIMJER 4.

<i>Deviza</i>	<i>Haag</i>	<i>Zagreb</i>
New York	1,00342	7,5035
Bern	0,69885	5,1486
Tokio	0,8585	6,3536
Zagreb	0,1355	

- Na temelju podataka iz tablice lijevo izvršite arbitražu za poslovnu banku iz Haaga i odredite njezinu najveću zaradu u razmatranim transakcijama pri ulogu od 100.000,00 €.